

komst ligesom Landboernes med 28 pCt. og beregner deraf et Skattebeløb svarende til Landbotillæggets, faar man en Sum af 350 à 400,000 Kr. Men det er klart, at man her er langt ude over det rimelige. Her er jo nemlig ikke Tale om Natural- men om Pengeindkomster (f. Eks. i Stationsbyerne), Aarsagernes Lighed mangler altsaa til at forudsætte saa betydeligt et Deficit. Paa den anden Side er her ikke som ved de faste Indtægter Tale om noget paagribeligt, og det for lave Skøn, der i det hele ogsaa af kommunalt-finansielle Aarsager gør sig gældende i Landdistrikterne, maa øve sin Virkning ogsaa her baade paa Skatteborgerne og Ligningsmyndighederne. Men noget Holdepunkt for, i hvilken Grad dette Forhold virker, haves ikke. Vi have da valgt at sætte det manglende Beløb til Middeltallet mellem 0 og 400,000, altsaa 200,000 Kr.

3. For Købstædernes Vedkommende have vi taget de 5 store Byer med over 20,000 Indbyggere hver til Udgangspunkt, idet vi overføre Skatteydelsen her pr. Indbygger paa Indbyggertallet for samtlige Købstæder. Det kan indvendes ligesom ovenfor, hvor vi anvendte de 10 Kommuner overfor samtlige Kommuner, at Ligningen i de 5 store Byer maaske ikke er saa tilfredsstillende, at den kan bruges som Norm for de øvrige, og at paa den anden Side de smaa Byers Forhold maaske ere saa forskellige fra de stores, at man langt fra kan vente forholdsvis samme Skatteindtægt. I de store Byer er imidlertid Ligningsapparatet delvis et embedsmæssigt, og selve Byernes Størrelse og Forhold medføre en Ligning, der i hvert Fald intet andet Hensyn tager end at gøre den saa god, som Omstændighederne tillade. Og hvad Forholdet mellem de store og de smaa Byer angaar, er der i de første ganske vist flere Storforretninger end i de sidste, men, ogsaa paa Grund af Arbejderbefolkningen, forholdsvis flere ubemidlede. De smaa Byers „Middelstand“ er forholdsvis større end de stores. Det er i saa Henseende karakteristisk, at i de 5 store Byer udgjorde i 1911—12 den ansatte Formue 1,210 Kr. pr. Indbygger, i de øvrige Købstæder 1,240 (i Hovedstaden 2,530 Kr., i samtlige Landdistrikter 1,610 Kr.). Skattebeløbet i de 5 største Provinsbyer udgjorde i 1911—12 665,000 Kr., i samtlige øvrige Købstæder 1,105,000 Kr., Folketallet var imidlertid henholdsvis 184,000 og 366,000, Skattebeløbet skulde altsaa derefter være ca. 215,000 Kr. større, end det er.

Vilde man opsummere de Beløb, som man ovenfor er naaet til, fik man rundt 1 Million, hvoraf Halvdelen skulde hidrøre fra den egentlige Landbostand (udenfor Godsejere og Proprietærer), den anden Halvdel fra hele den øvrige Befolkning udenfor Hovedstaden. Det er troligt, at denne Million giver et nogenlunde rigtigt Udtryk for, hvad den personlige Indkomstskat udenfor Hovedstaden, alle rimelige Forhold tagne i Betragtning, burde og kunde have indbragt mere, end den har gjort i 1911—12. Men vi anse det for ugørligt at fastslaa, om Beløbet ikke skulde være højere eller, modsat, om det f. Eks. ikke snarere vilde fremkomme, hvis man som Grundlag havde benyttet Skattesatserne i det foreliggende Lovforslag.

Hvis der virkelig mangler en Million, kan man forvente, at der vil bødes herpaa ved Befolkningens voksende Indsigt og Pligtfølelse, Ligningsmyndighedernes større Iver og Dygtighed og Administrationens øgede Kontrol, saaledes som denne alt er foreslaaet ved det nu foreliggende Lovforslag og mulig yderligere vil blive skærpet ved Ændringer i dette. Men det er klart, at selv alt dette tilsammen ikke kan skabe en Million paa et Aar eller to, det vil tage sin Tid. Som nævnt i Begyndelsen af disse Bemærkninger har Indkomstskatten sine naturlige Mangler, som altid kun tilnærmelsesvis ville kunne afhjælpes, og det hvad enten det gælder Ansættelsen af Købmandsnæringen i Byerne, Hovedstaden indbefattet, eller af Landbruget i Landdistrikterne. Det maa være en Trøst, hvis det tør betragtes som en saadan, at de øvrige Skatter jo heller ikke ere ideelle. Ved Tolderlæggelsen gaar mangfoldigt frit ind med de rejsende — Autoriteterne ere sig det bevidst, men have til Pligt hellere at opgive maaske et ikke helt lille Pengebeløb for Statskassen end at standse og forulempe de rejsende ved en smaalig Undersøgelse —, og ved den egentlige Import søger man, selv hvor der ikke begaas direkte Lovbrud, hyppigt at gaa Loven saa nær som muligt ved Deling af Varerne, Ompakning og andet lignende, hvortil endelig kommer selve Toldvæsenets — som alle andre „Væseners“ — Ufuldkommenhed. Ved Stempelafgiften er det bekendt, at mangfoldige Dokumenter unddrage sig Stempling; heller ikke efter den nye Stempellov har det offentlige Inkvisitionsret, og man vil selvfølgelig vedblivende i Boer og gennem Retssager opdage talrige Dokumenter med intet eller for lavt Stempel,